

ကျားမ တန်းတူညီမျှစွာ အကျိုးခံစားခွင့်အတွက် ရည်ရွယ်သော မြန်မာနိုင်ငံ၏ COVID-19 အပေါ်တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်ချက်များ

Isabel Lambrecht, Kristi Mahrt, Catherine Ragasa, Michael Wang, Hnin Ei Win, and
Khin Zin Win

ဧပြီလ ၂၇ ရက်နေ့ တွင် မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရသည် နိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ စီးပွားရေး အခြေအနေနှင့် ပုဂ္ဂလိက ကဏ္ဍ ၊ အလုပ်သမားများ၊ နေ့စားအလုပ်သမား နှင့် အိမ်ထောင်စုများ အပေါ် COVID-19 ၏ သက်ရောက်မှုကို လျော့ပါးသက်သာစေရန် COVID-19 - စီးပွားရေးထိခိုက်မှု သက်သာရေး စီမံချက် (CERP)ကို ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ ထို CERP လုပ်ဆောင်ချက် အစီအစဉ်သည် မလိုလားအပ်သော ထိခိုက်မှုများအား ရှောင်ရှား နိုင်စေရန် သို့မဟုတ် ရှိနှင့်ပြီးသား ကျားမရေးရာ အခွင့်အရေး မညီမျှမှု ကို ဇောင်းပေးခြင်း၊ အသားပေးခြင်း မဖြစ်ရစေရန် ကျားမရေးရာ ကွဲပြားခြားနားချက်ကို တိတိပပ အလေးပေးဆောင်ရွက်သင့်သည်။ ထိရောက်သော COVID-19 တုံ့ပြန်မှု သေချာစေရန်နှင့် ကျားမ ရေးရာ ညီမျှမှု အထောက်အကူပြု ပြောင်းလဲ ဖော်ဆောင်မှု ရေရှည်ခိုင်မာရန်အတွက် အခွင့်အလမ်းများ ရှိနိုင်ရန် အောက်ဖော်ပြပါ လုပ်ဆောင်ချက်များသည် မြန်မာ အစိုးရ၏ သက်သာရေး စီမံချက်တွင် အမျိုးသမီးများ ပါဝင်မှုအတွက် အလွန်အရေးပါပါသည်။

- သင့်တော်သော အများပိုင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု၊ ကျေးလက် ဒေသ ဝင်ငွေရသော အလုပ်အကိုင်များ နှင့် အလုပ်သမားများစွာ လိုအပ်သော အခြေခံ အဆောက်အအုံစီမံကိန်းများ (အမျိုးသမီးများ နှင့် မိန်းကလေးများကို အလုပ်သမားများအဖြစ်သာမက အကျိုးခံစားခွင့်ရသူများအဖြစ် အတိုင်းအတာတစ်ခုထိ အကျိုးအမြတ်ရရှိစေမည့် စီမံကိန်းများ) ရွေးချယ်ရန်
- ခြွင်းချက်မရှိသော ငွေကြေး လွှဲပြောင်းပေးပို့မှု၏ လက်ခံသူများ အဖြစ် အမျိုးသမီးများအား အမည်တပ်ရန်။
- ငွေကြေး ပေးပို့မှု၊ ချေးငွေ အစီအစဉ်များ၊ နည်းပညာ အကူအညီ နှင့် သွင်းအားစု ထောက်ပံ့မှု များနှင့် ပတ်သက်ပြီး အမျိုးသမီး လယ်သမားများ နှင့် စီးပွားရေး လုပ်ငန်းရှင်များကို တိကျပြတ်သားစွာ အဓိကထားရည်ရွယ်ရန်။
- ကျန်းမာရေး နှင့် အာဟာရပိုင်းဆိုင်ရာ ပညာပေး၊ အမျိုးသမီးများအတွက် ခေါင်းဆောင်မှုနှင့် မိမိကိုယ်ကိုယ် မိမိ တန်ဖိုးထားခြင်းနှင့် ပတ်သက်ပြီး အပြုအမူများ ပြောင်းလဲစေသော ပြောဆိုဆက်ဆံခြင်းများအပါအဝင် ၊ ပြည့်စုံ လိုက်ဖက်သော သတင်းအချက်အလက် လှုံ့ဆော်စည်းရုံးပွဲများကို စီစဉ်ရန်။ လှုံ့ဆော်စည်းရုံးပွဲများသည် ပူးတွဲ စဉ်းစား ဆုံးဖြတ်ခြင်းများကို အားပေးပြီး အိမ်တွင်းအကြမ်းဖက်မှု ကို ရှုတ်ချသင့်ပါသည်။
- အိမ်တွင်းနှင့် ကျားမရေးရာ အကြမ်းဖက်မှုခံရသော သားကောင်များကို ထောက်ပံ့အားပေးရန်အတွက် ထိရောက်သော စနစ်တစ်ခု ဖွဲ့စည်း ပြဌာန်းရန်
- လက်ရှိအချိန်နှင့် အခြေအနေရှိ ကျားမခွဲခြားပြီး ကောက်ယူထားသော ဒေတာနှင့် စာရင်းအင်းများကို ကောက်ယူခြင်းနှင့် တွက်ချက်ခြင်းဖြင့် ကပ်ကာလ၏ အကျိုးသက်ရောက်မှုကို အကဲဖြတ်ရာတွင် ကျားမရေးရာရှုထောင့် (gender lens) ကို ထည့်သွင်းရန်

မြန်မာနိုင်ငံရှိ COVID-19 နှင့် ကျားမရေးရာ

COVID-19 သည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ပထမဆုံးရောဂါကူးစက်မှုများ အတည်မပြုခြင်း မတိုင်မီ ကြာမြင့်စွာကတည်းကပင် မြန်မာကို စီးပွားရေး အကျပ်အတည်းအနေဖြင့် ထိခိုက်စေခဲ့သည်။ ၂၀၂၀ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလမှစ၍ လူနှင့် ကုန်ပစ္စည်းများအတွက် နယ်စပ်ပိတ်ခြင်း၊ အချို့သော စက်မှုလုပ်ငန်းများအတွက် ကုန်ကြမ်းပစ္စည်းများတင်သွင်းမှုလျော့နည်းလာခြင်းနှင့် ဝန်ဆောင်မှုများ(အထူးသဖြင့် ခရီးသွားလုပ်ငန်း)အတွက် ဝယ်လိုအားကျဆင်းခြင်းများသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ စီးပွားရေးကို အကြီးအကျယ် ထိခိုက်ခဲ့သည်။ မတ်လ ၂၃ ရက်နေ့တွင် မြန်မာနိုင်ငံတွင် COVID-19 ပထမဆုံးကူးစက်မှုကို အတည်ပြုခဲ့ပြီး ဧပြီလအစောပိုင်းတွင် နိုင်ငံနှင့် မြို့တော်အာဏာပိုင်များသည် ဗိုင်းရပ်စ် ပျံ့နှံ့မှုကိုထိန်းချုပ်ရန် တင်းကြပ်သော စည်းမျဉ်းများ ချမှတ်ခဲ့သည်။ မေလ ၁၇ ရက်နေ့အထိ မြန်မာနိုင်ငံတွင် အတည်ပြုကူးစက်မှု ၁၈၂ ခု ရှိခဲ့ပြီး ၆ ဦးသေဆုံးခဲ့သည်။

မြန်မာနိုင်ငံသည် ဗိုင်းရပ်စ်ပျံ့နှံ့မှုထိန်းချုပ်ရန်နှင့် စီးပွားရေးပြန်လည်နလန်ထူရေးအစီအစဉ်များဖြင့် COVID-19 အကျပ်အတည်းကို ဖြေရှင်းရန် သိသာသော ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်မှုများကို ပြုလုပ်နေပါသည်။ ဧပြီလ ၂၇ ရက်နေ့တွင် မြန်မာအစိုးရသည် COVID-19 - စီးပွားရေးထိခိုက်မှု သက်သာရေး စီမံချက် (CERP) ပထမဆုံးပြည်သူ့ဆိုင်ရာထုတ်ပြန်ချက်ကို ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ ထိုစီမံချက်ထဲတွင် အစိုးရသည် နိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ စီးပွားရေးဝန်းကျင်နှင့် ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍပြန်လည်ထူထောင်ရေးပေါ်အာရုံစိုက်သည်သာမက အလုပ်ကြမ်းသမားများ၊ အလုပ်သမားများနှင့် အိမ်ထောင်စုများအပေါ် COVID-19 ၏ စီးပွားရေးသက်ရောက်မှုကို လျော့ကျစေရန်ပါ စီမံချက်တစ်ရပ် စီစဉ်ထားပါသည်။

လက်ရှိဖြစ်ပေါ်နေသော COVID-19 ကပ်ရောဂါကဲ့သို့သော စီးပွားရေးအကျပ်အတည်းများသည် ရေတိုနှင့် ရေရှည်တွင် ကျားမရေးရာ မညီမျှမှုကို ပိုမိုဆိုးရွားစေနိုင်ပါသည်။ ထိုကဲ့သို့သော အကျပ်အတည်းများကို လျော့ချရန်ဆောင်ရွက်ရာတွင် ကျားမရေးရာနှင့် ပါဝင်မှုကို လျစ်လျူရှုခြင်းသည် ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှု၊ ထိခိုက်မှုနှင့် ကျားမ မညီမျှမှုကို ပိုမိုဆိုးရွားစေနိုင်ပါသည်။ COVID-19 ၏ သက်ရောက်မှုကို လျော့ချရန် မူဝါဒစီမံချက်များရေးဆွဲရာတွင် ကျားမရေးရာရှုထောင့် (gender lens) ကို အသုံးပြုခြင်းသည် ကျားမရေးရာမညီမျှမှုပိုမိုဆိုးရွားခြင်းနှင့် မရည်ရွယ်ဘဲထိခိုက်နစ်နာစေခြင်းများကို မဖြစ်စေဘဲ ထိုစီမံချက်များကို ပိုမိုသင့်တော်ထိရောက်စေလိမ့်မည်။ ထို့အပြင် ထိုကဲ့သို့သော နည်းလမ်းသည် ကျားမရေးရာတန်းတူညီမျှမှုကို ဦးတည်သည့် လူမှုရေးစံနှုန်း သတ်မှတ်ချက်များကို ပြောင်းလဲရန်အတွက် အရှိန်မြှင့်တင်ရာတွင် ကူညီနိုင်ပါသည်။

ဤမှတ်စုထဲတွင် မြန်မာနိုင်ငံရှိ အလုပ်နှင့် အိမ်ပတ်ဝန်းကျင်ရှိ ကျားမရေးရာ မညီမျှမှုအပေါ် COVID-19 ၏ သက်ရောက်မှုနှင့် COVID-19 - စီးပွားရေးထိခိုက်မှု သက်သာရေး စီမံချက် (CERP) ၏ တိကျသော စီမံချက်များသည် ကျားမရေးရာ ညီမျှမှုကို ပိုမိုအားကောင်းစေရန်နှင့် ကျားမရေးရာကွာဟချက်များတိုးပွားလာခြင်းကို ရှောင်ရှားရာတွင် မည်သို့ လုပ်ဆောင်ပုံကိုပါ ရှင်းလင်းတင်ပြထားပါသည်။

မြန်မာအစိုးရ၏ COVID-19 - စီးပွားရေးထိခိုက်မှု သက်သာရေး စီမံချက် (CERP) တွင် ပန်းတိုင် ၇ ခု၊ ဗျူဟာ ၁၀ခု၊ လုပ်ငန်းစဉ် ၃၆ ခုနှင့် လုပ်ဆောင်ချက် ၇၈ ခု ပါဝင်ပါသည်။ ပန်းတိုင်များမှာ-

- ၁) ငွေကြေးဆိုင်ရာ ကုစားမှုများ ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် နိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ မက်ခရိုစီးပွားရေးဝန်းကျင် တိုးတက်ကောင်းမွန်စေရေး
- ၂) ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု၊ ကုန်သွယ်မှုနှင့် ဘဏ်လုပ်ငန်းကဏ္ဍများ ပိုမိုလွယ်ကူချောမွေ့စေခြင်းဖြင့် ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍပေါ် သက်ရောက်မှုများ လျော့နည်းစေခြင်း
- ၃) အလုပ်သမားများအပေါ် သက်ရောက်မှုများလျော့နည်းစေရန်
- ၄) အိမ်ထောင်စုများအပေါ် သက်ရောက်မှုလျော့နည်းစေရန်
- ၅) တီထွင်ဆန်းသစ်သည့် ထုတ်ကုန်များ ထုတ်လုပ်နိုင်ရန် အားပေးမြှင့်တင်ရန်
- ၆) ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှုစနစ်များ အားကောင်းခိုင်မာလာစေရန်
- ၇) COVID-19 တုန့်ပြန်မှု ရန်ပုံငွေရရှိမှု တိုးမြှင့်ရန်

သက်သာရေးစီမံချက်ကို ကျားမရေးရာ သတိထားမိမှုနှင့် တန်းတူညီမျှမှုထောင့်မှ စမ်းစစ်ကြည့်သောအခါ CERP အောက်ရှိ အောက်ပါ လုပ်ငန်းစဉ်များမှာ ထင်ရှားပါသည်။ ၎င်းတို့မှာ

- ၂.၁.၁. အတိုးနှုန်းသက်သာသည့် ချေးငွေ ထုတ်ချေးခြင်း
- ၂.၁.၇. စိုက်ပျိုးခြင်းနှင့် ဝင်ငွေသေချာစေရန်အတွက် တောင်သူလယ်သမားများ၊ အသေးစား သီးနှံစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်ရုံများ၊ မျိုးစေ့ထုတ်တောင်သူများနှင့် စိုက်ပျိုးရေးနှင့်သက်ဆိုင်သော စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအား ပံ့ပိုးပေးခြင်း
- ၂.၁.၇ (ဃ) ကျေးလက်ဒေသတွင်း ဝင်ငွေရ အလုပ်အကိုင် အစီအစဉ်များ ဖန်တီးချမှတ်ပေးရန်။
- ၂.၃.၃. အဆင်သင့်ဖြစ်သော သက်ရောက်မှု မြင့်မားသည် အများပိုင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများအပေါ် အစိုးရ အသုံးစရိတ်ကို ဦးစားပေးဆောင်ရွက်ရန် နှင့် အရှိန်မြှင့်ရန်
- ၃.၁.၂ (က) အလုပ်နားလိုက်ရသော အလုပ်သမားများ သို့မဟုတ် ပြန်လာသော ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားများအတွက် လုပ်အားများများလိုအပ်သော အလုပ်အကိုင်ဖန်တီးပေးနိုင်မည့် အခြေခံအဆောက်အအုံစီမံကိန်းများကို အကောင်အထည်ဖော်ရန်
- ၄.၁.၂ ငွေကြေးနှင့် ငွေကြေးမဟုတ်သော ပစ္စည်းများ ပံ့ပိုးကူညီခြင်း
- ပန်းတိုင် ၆ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုစနစ်များ ပိုမိုအားကောင်းခိုင်မာလာစေရန် ဆောင်ရွက်ခြင်း

အစီအစဉ်၏ အသေးစိတ် အချက်အလက်များကို ဤမူဝါဒ မှတ်စု၏ နောက်ဆုံးအပိုင်းတွင် ပိုမိုအသေးစိတ် လေ့လာဆန်းစစ်ဖော်ပြထားပါသည်။

အလုပ်အကိုင်

လုပ်ခ သို့မဟုတ် လခစားအလုပ်အကိုင်၊ ကိုယ်ပိုင်အလုပ်နှင့်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများမှတစ်ဆင့် အလုပ်အကိုင်သည် - အမျိုးသမီးစွမ်းဆောင်ရည်အတွက် အရေးပါသော ပံ့ပိုးမှု တစ်ခုဖြစ်သည်။ အမျိုးသမီးများ၏အလုပ်အကိုင် အခွင့်အလမ်းများ၊ ဝင်ငွေနှင့် ဝင်ငွေအပေါ် ထိမ်းချုပ်နိုင်မှုတို့သည် ပိုမိုမြင့်မားသော အမျိုးသမီး ဆုံးဖြတ်ချက်ချနိုင်မှု စွမ်းရည်နှင့် ဆက်စပ်နေပြီး အိမ်ထောင်စု သက်သာချောင်ချိရေးအတွက် ကောင်းမွန်သော ရလဒ်များ ဖြစ်ပေါ်စေသည်။^{1,2}

¹ Maertens, M. and Verhofstadt, E. (2016). Horticultural exports, female wage employment and primary school enrolment: Theory and evidence from Senegal. *Food Policy* 43: 118-131.
² Majlesi, K. (2016). Labor market opportunities and women's decision-making power within households. *Journal of Development Economics* 119: 34-47.

Covid-19 သက်ရောက်မှုများကြောင့် စီးပွားရေးကျဆင်းမှုနှင့် ထိုသက်ရောက်မှုများကို လျော့ကျစေရန်ရည်ရွယ်သည့် နောက်ဆက်တွဲ မူဝါဒစီမံချက်များ (ဥပမာ- အသွားအလာ ကန့်သတ်ချက်များနှင့် ခပ်ခွာခွာနေထိုင်ခြင်း) သည် မြန်မာနိုင်ငံရှိ အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်း ပြောင်းလဲမှုများစွာ ဖြစ်စေလိမ့်မည်။ ယင်းပြောင်းလဲမှုများအနက် အချို့သည် ရေတို အပြောင်းအလဲများ ဖြစ်နိုင်သော်လည်း စီးပွားရေး ပြန်လည်နာလန်ထူလာသည်နှင့်အမျှ အခြားပြောင်းလဲမှုများသည် ကာလရှည်ကြာစွာ တည်တံ့ခိုင်မြဲနိုင်သည်။ မြန်မာအမျိုးသားများနှင့် အမျိုးသမီးများသည် လုပ်သားအင်အားတွင် မတူညီသော ပါဝင်မှုနှုန်း၊ ကဏ္ဍအမျိုးမျိုးတွင် လုပ်ကိုင်ခြင်း၊ လစာ မတူညီခြင်းနှင့် အလုပ်အကိုင် စီစဉ်ပေးမှုကွဲပြားခြင်းတို့ကြောင့် အလုပ်အကိုင်ရရှိမှုတွင် ကျားမကွာဟချက်များ ပြောင်းလဲနေခြင်းကို တွေ့ရပါလိမ့်မည်။ ၎င်းသည် အမျိုးသမီးများ၏ စွမ်းဆောင်ရည်နှင့် အိမ်ထောင်စု သက်သာချောင်ချိရေးအပေါ်ကြီးမားသော သက်ရောက်မှု ရှိနိုင်သည်။

ကဏ္ဍမျိုးစုံတွင် အလုပ်အကိုင်လက်မဲ့ဖြစ်ခြင်းကြောင့် ကျားမရေးရာ အကျိုးသက်ရောက်မှု

မြန်မာအလုပ်သမားအင်အားစစ်တမ်း (LFS) အရ ၂၀၁၇ ခုနှစ် အလုပ်သမားအင်အားတွင် အလုပ်လုပ်ကိုင်နိုင်သော အသက်ရွယ်ရှိ အမျိုးသား ၇၈ ရာခိုင်နှုန်း ပါဝင်ခဲ့ပြီး အမျိုးသမီးများမှာ ၄၈ ရာခိုင်နှုန်းသာ ရှိခဲ့သည်။ ဝန်ဆောင်မှုများ၊ ထုတ်လုပ်ရေးများနှင့် ဆောင်လုပ်ရေးကဏ္ဍများကဲ့သို့သော ကြီးမားသည့် ကဏ္ဍများသည် အကျပ်အတည်း၏ ထိခိုက်မှုကို ပထမဆုံး ကြုံတွေ့ရပြီး နောက်ဆက်တွဲမှာ စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းဖြစ်ပါသည်။^၃ အမျိုးသားများသည် အမျိုးသမီးများ နှင့် ယှဉ်လျှင် ဝန်ဆောင်မှုများနှင့် ထုတ်လုပ်မှုများတွင် အလုပ်လုပ်ရန် အလားအလာ နည်းပါးပါသည် (အလုပ်လုပ်သော အမျိုးသားများ၏ ၂၉ နှင့် ၉ ရာခိုင်နှုန်း အမျိုးသမီးများ၏ ၃၉ နှင့် ၁၄ ရာခိုင်နှုန်း အသီးသီးဖြစ်သည်။)။ သို့သော် ဆောက်လုပ်ရေးနှင့် ပို့ဆောင်ရေးတွင် ပိုမိုလုပ်ကိုင်သည်ကို တွေ့ရပါသည် (အမျိုးသမီးများ (၁ ရာခိုင်နှုန်းအောက်) နှင့်ယှဉ်လျှင် အမျိုးသားများ၏ ၈ ရာခိုင်နှုန်း)။ ခြုံငုံပြောရလျှင် အလုပ်လုပ်ကိုင်နေသော အမျိုးသားများနှင့် အမျိုးသမီးများ၏ အလားတူ အချိုးအစားသည် Diao et al. (2020) ၏ Social Accountancy Matrix စိစစ်လေ့လာချက်တွင် သတ်မှတ်ထားသော “ထိခိုက်လွယ်သော ကဏ္ဍများ” တွင် အလုပ်ရရှိကြသည်။

အထည်ချုပ်လုပ်ငန်းသည် အမျိုးသမီး အများစုကို အလုပ်အကိုင်ပေးနေသော ထုတ်လုပ်မှုကဏ္ဍဖြစ်သည်။ ဥပမာ၊ မြန်မာနိုင်ငံ၏ အကြီးဆုံးမြို့နယ်နှင့် စက်မှုဇုန်ဖြစ်သော လှိုင်သာယာတွင် အထည်ချုပ်စက်ရုံလုပ်သားများ၏ ၉၄ ရာခိုင်နှုန်းသည် အမျိုးသမီးများဖြစ်သည်။^၄ အဝတ်အထည်လုပ်ငန်းရှိ အလုပ်သမား ၇ သိန်းအနက် တစ်ဝက်သည် COVID-19နှင့် ဆက်စပ်သော စက်ရုံရပ်တန့်မှုများကြောင့် လခမရဘဲ ဆိုင်းငံ့ထားခြင်း သို့မဟုတ် အမြဲတမ်းအလုပ်အကိုင် ဆုံးရှုံးခြင်း ရှိနိုင်သည်ဟု ခန့်မှန်းရပါသည်။^၅ ထို့အပြင် စက်ရုံများတွင် အလုပ်လုပ်ကိုင်နေသော အမျိုးသမီးများ၏ နေထိုင်ရေး (အိမ်ယာ)သည် သူတို့၏ အလုပ်အကိုင်ပေါ်မူတည်ပြီး စက်ရုံများ ပိတ်သိမ်းသောကြောင့် အမျိုးသမီးအများစုသည် နှင်ချခံနေရပါသည်။ ဥရောပသမဂ္ဂ (EU) က စတင်ခဲ့သည့် အထည်ချုပ်လုပ်သားများကို ကူညီသည့် စီမံချက်များသည် ထိခိုက်အမျိုးသမီးများကို ပစ်မှတ်ထားရာတွင် ကုန်ကျစရိတ်အသက်သာဆုံးဖြစ်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် စိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍသည် အလုပ်သမား အများစုကို အလုပ်ပေးလျက်ရှိပြီး စားနပ်ရိက္ခာနှင့် အာဟာရ ဖူလုံမှုအတွက် အရေးကြီးသည်။ လယ်ယာနှင့် လယ်ယာမဟုတ်သော ကဏ္ဍကြားရှိ ခိုင်မာသော ဆက်သွယ်မှုသည် လျော့တွက်၍

³ Diao, X., Aung, N., Lwin, W.Y., Zone, P.P., Nyunt, K.M., and Thurlow, J. (2020). *Assessing the Impacts of COVID-19 on Myanmar's Economy*. Myanmar Strategy Support Program Policy Note 04.

⁴ <https://www.unescap.org/sites/default/files/DA9-04--Myanmar-country-study--Aye-Lei-Tun.pdf>

⁵ https://eeas.europa.eu/delegations/myanmar-burma/77355/covid-19-rapid-response-eu-creates-%E2%82%AC5-million-emergency-fund-myanmar-garment-workers_en

မရပါ။ လယ်ယာမဟုတ်သော ကဏ္ဍအပေါ် ဆိုးကျိုးသက်ရောက်မှုသည် စိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍပေါ်တွင်လည်း အဓိကသက်ရောက်မှုများ ဖြစ်စေလိမ့်မည်။ ပြည့်စုံပြီး ကြိုတင်လုပ်ဆောင်သော (comprehensive and proactive) အစီအစဉ်သည် အစားအစာထောက်ပံ့ရေးကွင်းဆက်တစ်လျှောက်ရှိ ထုတ်လုပ်သူများနှင့် လုပ်ငန်းရှင်များအား မက်လုံးပေးရန်နှင့် ကာကွယ်ရန် အရေးကြီးပါသည်။ အလုပ်လုပ်သော အမျိုးသားထက်ဝက်ကျော် (၅ ရာခိုင်နှုန်း)သည် စိုက်ပျိုးရေးတွင် အလုပ်လုပ်ကြပြီး စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းသည် အမျိုးသားများလွှမ်းမိုးသော ကဏ္ဍဟု သတ်မှတ်ကြသည်။

အလုပ်လုပ်ကိုင်သော အမျိုးသမီးများ၏ ၄၅ ရာခိုင်နှုန်းသည်လည်း စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းတွင် လုပ်ကိုင်ကြသည်။ ထို့ကြောင့် တောင်သူလယ်သမားများ၊ စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်သူများနှင့် အခြားစိုက်ပျိုးရေးဆိုင်ရာ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများကို ထောက်ပံ့သည့် စီးပွားရေးထိခိုက်မှု သက်သာရေး စီမံချက် (CERP) ပန်းတိုင် ၂.၁.၇ အောက်ရှိ အောင်မြင်သည့် လုပ်ဆောင်ချက်သည် အမျိုးသားနှင့် အမျိုးသမီး အလုပ်သမားများ၊ တောင်သူများနှင့် စိုက်ပျိုးရေး လုပ်ငန်းရှင်များကို ပစ်မှတ်ထားသင့်ပါသည်။

CERP စီမံချက်အောက်ရှိ အတိုးနှုန်းသက်သာသည့် ချေးငွေထုတ်ချေးရာတွင် စီမံဆောင်ရွက်ချက်များသည် ချေးငွေများရယူရာတွင် အမျိုးသမီးများအား ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်း မရှိစေရန် ဆောင်ရွက်သင့်ပါသည် (ပန်းတိုင် ၂.၁.၁.ဃ)။ COVID-19 နှင့် COVID-19 ၏ စီးပွားရေး သက်ရောက်မှုကို လျော့ကျစေရန်အတွက် မြို့ပြနှင့် ကျေးလက်ရှိ အိမ်ထောင်စုများနှင့် တစ်ဦးချင်းသည် အစိုးရ အစီအစဉ်များမှ မည်သို့ အကျိုးခံစားရမည်နှင့် ပတ်သက်သည့် ဆက်သွယ်ရေး လှုပ်ရှားမှုများတွင် ကျားမရေးရာ အလေးထားပြီး (gender-sensitive) သတိထားမိအောင်လုပ်သည့် ပုံစံမျိုးဖြစ်သည့် အမျိုးသား အမျိုးသမီး သရုပ်ဆောင်များ၊ အသံများနှင့် ရုပ်ပုံများပါဝင်ခြင်းစသည့် ရိုးရှင်းသည့် စီမံချက်များသည် အမျိုးသားရော အမျိုးသမီးများကိုပါရည်ညွှန်းပြီး ပါဝင်နိုင်စွမ်းရှိကြောင်း သေချာစေရန် အထောက်အကူ ပြုပါလိမ့်မည်။

ရွှေ့ပြောင်းသွားလာခြင်း အသွင်ပြောင်းခြင်း(လျော့ကျ)မှုကြောင့် ကျားမရေးရာ အကျိုးသက်ရောက်မှု

ပြည်တွင်းနှင့် ပြည်ပ ရွှေ့ပြောင်းခြင်းသည် အလုပ်အကိုင်ပေးရုံသာမက အိမ်သို့ငွေပြန်လည်ပေးပို့ခြင်းအားဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံရှိ အိမ်ထောင်စုအများအပြားကို ထောက်ပံ့နေသည်။ ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ ကပ်ကာလ (အကျပ်အတည်း)သည် ပြည်တွင်းနှင့် ပြည်ပ ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားများကြားတွင် အဓိကအလုပ်အကိုင် ဆုံးရှုံးမှုများကို ဖြစ်စေပြီး အခြားသူများသည် ကပ်ကာလအတွင်း မိမိနေရပ်သို့ ပြန်ရန် မိမိဆန္ဒအလျောက်အလုပ်ထွက်ခဲ့ကြသည်။ COVID-19 ကပ်ကာလမတိုင်ခင်က အကြမ်းအားဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံလူဦးရေ၏ ၁၀ ရာခိုင်နှုန်းသည် (နိုင်ငံတကာ ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သား၏ ၃ ပုံ ၁ပုံ သည် အမျိုးသမီးများဖြစ်သည်) နိုင်ငံရပ်ခြားတွင် နေထိုင်ကြသည်။^၆ နိုင်ငံတကာ ရွှေ့ပြောင်းခြင်းအပြင် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ပြည်တွင်း ရွှေ့ပြောင်းမှုများလည်း များစွာ ရှိသည်။ ၂၀၁၅ ခုနှစ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံရှိ အိမ်ထောင်စု ၄ ပုံ ၁ပုံ နီးပါးသည် နိုင်ငံရပ်ခြားမှသော်လည်းကောင်း ပြည်တွင်းမှသော်လည်းကောင်း လွှဲပြောင်းပေးပို့ငွေများ ရရှိခဲ့သည်။ ထိုအိမ်ထောင်စုများတွင် လွှဲပြောင်းပေးပို့ငွေသည် ပျမ်းမျှအားဖြင့် အိမ်ထောင်စုဝင်ငွေ၏ ၄၄ ရာခိုင်နှုန်း ရှိသည်။^၇ လွှဲပြောင်းပေးပို့ငွေ ရုတ်တရက် မရှိခြင်း(ရပ်တန့်သွားခြင်း)သည် ထိုအိမ်ထောင်စုအများစုကို ဆင်းရဲခြင်းဖြစ်ပေါ်စေလိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့် နေရပ်ပြန် ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားများ အလုပ်အကိုင်ရရှိရေးကို ရည်ရွယ်သော လုပ်သားများများလိုသည့် လူထုအခြေပြုအခြေခံအဆောက်အအုံ စီမံကိန်းများ ဆောင်ရွက်ခြင်း (စီမံချက် ပန်းတိုင် ၃.၁.၂) သည် သင့်တော်ပါသည်။ ထို့အပြင် စီမံကိန်းများသည် အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းများက အမျိုးသမီးလုပ်သားများအတွက် သင့်တော်၊ ဘေးကင်းပြီး ရရှိနိုင်ရန် သေချာစေရပါမည်။

^၆ Ndegwa, D. 2016. *Migrants from Myanmar and risks faced abroad*. Geneva: International Organization of Migration (IOM).

^၇ Authors' own calculation based on the Myanmar Poverty and Living Conditions Survey (MPLCS 2015).

အိမ်အဝေးတွင် ပိတ်မိနေသော ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားများရှိသည့် အိမ်ထောင်စုများသည် နေရပ်ပြန် ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားများ၏ အလုပ်အကိုင်ရရှိရေး ရည်ရွယ်သည့် လုပ်ဆောင်ချက်များ (CERP ပန်းတိုင် ၃.၁.၂)မှ အကျိုးကျေးဇူးများ ရလိမ့်မည် မဟုတ်ပါ။ ငွေကြေးထောက်ပံ့ပေးခြင်း (CERP ပန်းတိုင် ၄.၁.၂) နှင့် တင်ရှိနေသော ကြွေးမြီများ လျော့နည်းသက်သာစေရန် (CERP ပန်းတိုင် ၄.၁.၃) ရည်ရွယ်သော အခြားအိမ်ထောင်စုများကဲ့သို့ပင် ထိုအိမ်ထောင်စုများကိုလည်း ထိခိုက်လွယ်သည့် အိမ်ထောင်စုများအနေဖြင့် စဉ်းစားပေးသင့်သည်။ ငွေသားထောက်ပံ့ခြင်းကို ဖြစ်နိုင်သမျှ အမျိုးသမီးလက်ခံသူများ လက်ခံရရှိနိုင်ရန် အကြံပြုလိုပါသည်။

မှတ်ပုံမတင်ထားသော အလုပ်အကိုင်များ (informal work) တွင် ကျားမရေးရာ ကွဲပြားခြားနားမှု

မြန်မာနိုင်ငံရှိလုပ်သားအင်အား၏ အများစုသည် မှတ်ပုံမတင်ထားသော အလုပ်သမားများ ဖြစ်ကြပြီး၊ တရားမဝင် အလုပ်အကိုင်ရရှိခြင်း သို့မဟုတ် မှတ်ပုံမတင်ထားသော မိုက်ခရိုနှင့်အသေးစားစီးပွားရေးလုပ်ငန်းများတွင် လုပ်ကိုင်ခြင်းများ ဖြစ်ကြသည်။ အလုပ်လုပ်သော အမျိုးသမီးများသည် မှတ်ပုံမတင်ထားသော အလုပ်အကိုင်များတွင် အမျိုးသားများထက် ပိုများကြသည်။ အလုပ်လုပ်သောအမျိုးသား ၅ ပုံ ၁ ပုံသည် တရားဝင် အလုပ်ခန့်ထားခြင်းခံရသော် လည်း၊ အလုပ်လုပ်သောအမျိုးသမီးဆယ်ယောက်တွင် ၁ ဦးလောက်သာ အလုပ်ခန့်ထားခြင်း ခံရသည်။⁸ ဤအချက်သည် အမျိုးသမီးများအား စီးပွားရေး မရေရာမှုကာလများ ၌ အလုပ်ပြုတ်နိုင်သည့် အန္တရာယ်ပိုမိုများပြားစေသည်။ မြန်မာနိုင်ငံသည် အလုပ်သမားများနှင့်အလုပ်သမားများအား အလုပ်လက်မဲ့ အကျိုးခံစားခွင့်များ တိုးမြှင့်ပေးခြင်း နှင့် ကိုယ်ဝန်ဆောင် အမျိုးသမီးများအတွက် အကျိုးခံစားခွင့်များ ထပ်မံပေးအပ်ခြင်း များ ရှိသည်။ (CERP ပန်းတိုင် ၃.၁.၁) ။ သို့သော် တရားဝင် အလုပ်ခန့်ထားခြင်းခံရသော လုပ်သား အင်အား နည်းပါး သော ကြောင့် အမျိုးသားအဆင့် (နိုင်ငံတော် အဆင့်) တွင် ယင်းအစီအမံများမှ အနည်းငယ်သော အလုပ်သမားများသာ အကျိုးခံစားရလိမ့်မည်။ ဥရောပသမဂ္ဂကဲ့သို့သော အခြားအလှူရှင်များသည် အထည်ချုပ်စက်ရုံများမှ အလုပ်ပြုတ် သော အလုပ်သမားများ (အထူးသဖြင့် အမျိုးသမီးများ) ကို လျော်ကြေး ပေး ရန် ထောက်ပံ့ခြင်းများ စတင်လုပ်ကိုင် နေ ကြသည်။⁹

အငယ်စားနှင့် အလတ်စားစီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ မှ အလုပ်ပြုတ်ခဲ့သော လုပ်သားများ ထံ ထောက်ပံ့မှုများ ရောက်ရှိရန် ကြိုးပမ်းမှု များ ရှိသော်လည်း ထောက်ပံ့မှုများသည် အဓိကအားဖြင့် အကြီးစားစီးပွားရေးလုပ်ငန်း များ၏ အလုပ်သမားများသို့ ရောက်ရှိဖို့ များပါသည်။ ဝန်ထမ်းတစ် ဦး မှ ကိုးဦးကြားရှိသည့် အသေးစားစီးပွားရေးလုပ်ငန်းများသည် မြန်မာနိုင်ငံရှိကုန်ထုတ်လုပ်မှုလုပ်ငန်း လူဦး ရေ၏ ၆၈ ရာခိုင်နှုန်းရှိသည်။¹⁰ မိုက်ခရိုနှင့် တရားဝင်မဟုတ်သော စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ သည် ကျွမ်းကျင်မှုနည်းသော ဝန်ထမ်းများ ကိုငှားရမ်းလေ့ရှိပြီး၊ အခြားစီးပွားရေးလုပ်ငန်းများထက်များသောအားဖြင့် သူတို့ကို မကြာခဏ အစားထိုးကြသည်။ မှတ်ပုံမတင်ထားသောကြောင့် ဤစီးပွားရေးလုပ်ငန်းများနှင့် ယင်းတို့၏ အလုပ်သမားများသည် COVID 19 ၏ သက်ရောက်မှုများကို လျော့ချရန်နှင့် ချေးငွေကိုရယူရာ တွင် ပိုမိုစိန်ခေါ်မှုများ ကို ရင်ဆိုင်ရန်အတွက် အစပျိုးလုပ်ဆောင်မှုများကို အသုံးပြုနိုင်မှု လျော့နည်းပါလိမ့်မည်။ ထိုကဲ့သို့သော အခြေအနေမျိုးတွင် မြန်မာအမျိုးသားများကို အိမ်ထောင်ဦးစီးများအနေဖြင့် အစိုးရနှင့် ဘဏ္ဍာရေး အဖွဲ့အစည်းများ အား ဆက်ဆံရာ တွင် သင့်လျော်သောပုဂ္ဂိုလ်များ အဖြစ် ယေဘုယျအားဖြင့်ရှုမြင်ကြသည်။

⁸ Ministry of Labour, Immigration and Population, Department of Labour. 2017. *Annual Labour Force Survey – 2017. Quarterly Report (1st Quarter, January-March 2017)*. Nay Pyi Taw: Ministry of Labour, Immigration and Population.

⁹ https://eeas.europa.eu/delegations/myanmar-burma/77355/COVID-19-rapid-response-eu-creates-%E2%82%AC5-million-emergency-fund-myanmar-garment-workers_en

¹⁰ Central Statistical Organization, Ministry of Planning and Finance and UNU-WIDER, 2018. *Myanmar Micro, Small, and Medium Enterprise Survey 2017*. Descriptive Report. Nay Pyi Taw: Central Statistical Organization.

သို့ရာတွင် အသေးစား၊ အလတ်စားနှင့် အလတ်စားစီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ အတွက် အတိုးနှုန်းသက်သာသည့် ချေးငွေများနှင့် ပတ်သက်သည့် သတင်းအချက်အလက်လှုပ်ရှားမှုများ (CERP ပန်းတိုင် ၂.၁.၁) သည် အမျိုးသမီးစွန့်ခွာမှု တီထွင်သူများအား လျှောက်ထားရန် အားပေးထောက်ခံ တိုက်တွန်းရန် အရေးကြီးသည်။

COVID-19 ထိန်းချုပ်မှုစည်းမျဉ်းစည်းကမ်း များကိုလိုက်နာရန်နှင့်ပတ်သက်ပြီး တင်းမာမှုများပေါ်ပေါက်လာပါက တရားမဝင်ကုန်သည်များနှင့် လုပ်ငန်းရှင်များသည် အထူးသဖြင့် အားနည်းချက်များ ရှိနိုင်သည်။ ထိုသို့သော စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများ နှင့် သူတို့အလုပ်လုပ်သောပတ်ဝန်းကျင် သည် ပြည်သူ့ကျန်းမာရေး အကျပ်အတည်းကာလ အတွင်း သန့်ရှင်းမှုနှင့် တစ်ကိုယ်ရေ သန့်ရှင်းမှုကို မျှော်လင့်ထားသည့်အတိုင်း အလွယ်တကူလိုက်လျောလိမ့်မည်မဟုတ်ပါ။ အချို့သော အာဖရိကနိုင်ငံများ တွင် ကာလဝမ်းရောဂါဖြစ်ပွားမှု မှု ကြောင့် တရားမဝင်ဈေးကွက်များကို နှိမ်နင်းခြင်းကြောင့် ပျံ့ကျဈေးသည် အမြောက်အများ အတွက် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်း များ ဆုံးရှုံးခဲ့ရသည်။ အများစုမှာအမျိုးသမီးများဖြစ်သည်။¹¹ COVID 19 ကြောင့် နိုင်ငံအသီးသီးတွင် စားနပ်ရိက္ခာဈေးကွက်များပိတ်ဆို့ခြင်း သည် စားနပ်ရိက္ခာပြတ်လပ်မှုနှင့် အသက်မွေး ဝမ်းကျောင်းဆုံးရှုံးမှုများ ကို ဖြစ်ပေါ်စေသည်။ ထိုသို့တရားမဝင် စားနပ်ရိက္ခာဈေးကွက်များမှ ကုန်သည်အများစုဖြစ်ကြသော အမျိုးသမီးများ သည် အထူးသဖြင့်ထိခိုက်မှုရှိသည်။ ထို့အပြင် စားနပ်ရိက္ခာဝယ်ယူမှုအတွက် ဆင်းရဲသော စားသုံးသူအများစု မှီခိုနေသည့်ဈေးကွက်များတွင် ရေဆိုးနုတ်စနစ်၊ ရေနံလက်ဆေးသည့်ပစ္စည်း/နေရာများ တွင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများသည် ယခင်ကထက် ပို၍ အရေးကြီးလာခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် CERP ပန်းတိုင်များ ၂.၃.၃ နှင့် ၃.၁.၂ ကိုအထောက်အကူပြုရန် အကောင်အထည်ဖော်သည့် အများပိုင်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများနှင့် လူထုအခြေခံ အဆောက်အအုံ စီမံကိန်းများ အတွက် ဤရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများကို ထည့်သွင်းစဉ်းစား ရန် အလွန်အရေးကြီးသည်။

အိမ်တွင်

အိမ်ထောင်စု အိမ်မှုငွေယူဝတ္ထုများ

မြန်မာနိုင်ငံရှိအိမ်ထောင်စုများရှိအမျိုးသမီးများသည် ပုံမှန်အားဖြင့်အမျိုးသားများ ထက် အိမ်မှုကိစ္စများပို မို လုပ်ကိုင်ကြပြီး၊ ကလေးများ၊ သက်ကြီးရွယ်အိုများနှင့်ဖျားနာသူများကို အဓိကစောင့်ရှောက်သူများ ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ပြုရာတွင် အမျိုးသမီးများသည် လုပ်သားအင်အား ဝင်ရောက်ရန်အခွင့်အရေးများကို မကြာခဏ လက်လျော့ စွန့်လွှတ်ကြရသည်။ အိမ်အလုပ်၏ပုံစံများကိုပြောင်းလဲရန် အခြေအနေအသစ်တစ်ခု လိုအပ်နိုင်သည်။ အိမ်အလုပ်များကိုယေဘုယျအားဖြင့်အမျိုးသမီးများကပြုလုပ်သော်လည်း အိမ်မှုကိစ္စအများစုတွင် အမျိုးသားများ လုပ်ရန် တားမြစ်ချက်မရှိချေ။ ယာယီသို့မဟုတ်ရေရှည်အလုပ်လက်မဲ့ဖြစ်မှုကြောင့် အမျိုးသားအိမ်ထောင်စု ဝင် အရေအတွက်ပိုများလာသည်နှင့်အတူ အမျိုးသားများသည် အိမ်မှုကိစ္စများတွင် ပိုမိုကြီးမားသောအခန်းကဏ္ဍ မှ ပါဝင် နိုင်ခြင်း ရှိမရှိကိုစောင့်ကြည့်ရဦးမည်ဖြစ်သည်။ သို့သော်လည်း ထိုကဲ့သို့သောအကောင်းမြင်စိတ်မှန်းဖြစ်နိုင်ခြေ များသည် အစွမ်းကုန်အားသွန်ခွန်စိုက် ကျားမရေးရာ သတိထားမိမှု စည်းရုံးလှုံ့ဆော်ရေးများနှင့် အတူ မဟုတ်ခဲ့ လျှင် မြင်သာထင်သာ သက်ရောက်မှုအနည်းငယ်သာ ရပေလိမ့်မည်။

¹¹ Resnick, D. 2019. "The Politics of Crackdowns on Africa's Informal Vendors." *Comparative Politics* 52 (1): 21-51; <https://www.ifpri.org/blog/COVID-19-lockdowns-threaten-africas-vital-informal-urban-food-trade>

ကျောင်းပိတ်ထားခြင်းကြောင့် COVID 19 ကန့်သတ်ချက်များအောက်တွင် ကလေးစောင့်ရှောက်မှုကို အခြားနိုင်ငံများ၌ အဓိကအကြောင်းအရာ အဖြစ်ဖော်ပြထားသော်လည်း ယခုအချိန်အထိမြန်မာနိုင်ငံတွင် စိတ်ဝင်စားမှု နည်းပါးနေပါသေးသည်။ ကျောင်းများနှင့်နေကလေးထိန်း စင်တာများ ပိတ်ခြင်း အပါအဝင် lockdown စီမံချက်များကို မြန်မာနိုင်ငံ၏ နှစ်စဉ် သုံးလကျောင်းပိတ်ရက်အစတွင် အကောင်အထည်ဖော်ခဲ့သည်။ မည်သို့ပင်ဆိုစေကာမူ အလုပ်လုပ်နေသော မိဘများ၏ ကလေးများအတွက် ပုံမှန်အားလပ်ရက်အချိန်အခြားနည်းလမ်းများသည် မိမိကိုယ်တိုင် သို့မဟုတ် အစိုးရမှ ချမှတ်ထားသည့် ကြိုတင်ကာကွယ်မှု စီမံချက်များကြောင့် သင့်လျော်သည်တော့ မဟုတ်ချေ။ အခြားနည်းလမ်း ဥပမာများမှာ အဘိုးအဘွားများ သို့မဟုတ် ဆွေမျိုးများနှင့် အတူနေထိုင်သော ကလေးများနှင့် အလုပ်ခွင်သို့ မိဘများနှင့်အတူလိုက်သော ကလေးများ ဖြစ်သည်။ ယခုအခါကျောင်းများသည် ပုံမှန်ကျောင်းဖွင့်ချိန်ထက် တစ်လနောက်ကျပြီး ဇူလိုင်လတွင် ပြန်လည်ဖွင့်လှစ်ရန် စီစဉ်ထားသည်။^{12,13} ယင်းသည် မိဘများ၏အလုပ်အကိုင်များကို ထိခိုက်စေခြင်းနှင့် မိခင်များအပေါ် မမျှတသော ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုး ဖြစ်စေလိမ့်မည်။ ထို့အပြင် မိဘများအလုပ်သွားနေစဉ် ကလေးငယ်များစွာသည် စောင့်ရှောက်မှုမခံရတော့မည့် အန္တရာယ်များကို ဖြစ်စေလိမ့်မည်။ ကလေးစောင့်ရှောက်ရန်အတွက် အလုပ်ကို လက်လွှတ်လိုက်ရသည့် အမျိုးသမီးများ မရှိစေရန်နှင့် အိမ်တွင်ကလေးများ စောင့်ရှောက်မှုမခံရဘဲ ထားခဲ့ခြင်း မရှိစေရန်အတွက် မြန်မာအစိုးရအနေဖြင့် ဇွန်လမှစ၍ ကျောင်းတွင် စိတ်ချရသော ကာကွယ်ထားသော လုံခြုံသောကလေးစောင့်ရှောက်မှုနည်းလမ်းများ စီစဉ်ခြင်း စဉ်းစားရန် အကြံပြုပါသည်။

မိသားစုတွင်း ဆုံးဖြတ်ချက်ချခြင်းနှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်

အိမ်ထောင်စုဖွဲ့စည်းမှု၊ ရွှေ့လျားမှု၊ ဝ ငွေ၊ အလုပ်ချိန်နှင့် အခြားအချက်များ ပြောင်းလဲမှုများသည် အိမ်ထောင်စုများ၏ ဝင်ငွေခွဲဝေမှုကို ပြန်လည်သုံးသပ်ရန်နှင့် အိမ်ထောင်စုအတွင်း ဆုံးဖြတ်ချက်ချနိုင်စွမ်းကို ပြောင်းလဲရန် လိုအပ်နိုင်သည်။ လေ့လာမှုများအရ ဝင်ငွေရရှိခြင်းနှင့် မိသားစုဝင်ငွေ အများစုကို ရှာနိုင်ခြင်းသည် အိမ်ထောင်စုဝင် တစ်ဦးချင်း၏ ဆုံးဖြတ်ချက်ချနိုင်စွမ်း ကိုတိုးမြှင့်စေပါသည်။ အခြားသောနိုင်ငံများနှင့် နှိုင်းယှဉ်ပါက မြန်မာနိုင်ငံရှိအမျိုးသမီးများသည် အိမ်ထောင်စုဝင်ငွေကို ယေဘုယျအားဖြင့် ထိန်းချုပ်ကြပြီး၊ ဝင်ငွေကိုမည်သို့မည်ပုံ အသုံးပြုသည်နှင့် ပတ်သက်၍ ဆုံးဖြတ်ချက် အတော်များများတွင် ပါဝင်ကြသည်။ သို့သော်လည်း အမျိုးသမီးများသည် သူတို့ခင်ပွန်းထက် အတော်လေး ဝင်ငွေ လျော့နည်းနေသောအခါ ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှုအတွက် အမျိုးသမီးများ၏ အခန်းကဏ္ဍ သည် လျော့နည်း နေကြသည်။¹⁴

အိမ်ထောင်စု၏ ဆုံးဖြတ်ချက်ချရာတွင် အမျိုးသမီးများ၏ အခန်းကဏ္ဍ ရှိသော်လည်း အမျိုးသမီးများသည် အိမ်ထောင်ဦးစီးအဖြစ် သတ်မှတ်ခံရဖွယ်မရှိချေ။ ဒေသခံများနှင့်ဒေသန္တရအာဏာပိုင်များ နှင့် ပြောဆိုဆက်ဆံရာတွင် အမျိုးသမီးများသည် ယင်းတို့၏ရပ်ရွာရှိ ယောက်ျားများထက် အသံ လျော့နည်းကြသည် (ထိရောက်မှု သိပ်မရှိပါ)။ မကွေးမြို့ရှိ ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားပေးပို့သည့်အိမ်ထောင်စုများ၏ လေ့လာမှုတစ်ခုအရ အိမ်တွင်း၌ အရွယ်ရောက် အမျိုးသားမရှိခြင်းက အမျိုးသမီးများ၏ဆုံးဖြတ်ချက်ချခြင်း၊ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်နှင့် မိမိကိုယ်ကို ယုံကြည် လေးစားမှုကိုတိုးပွားစေသည်။¹⁵ COVID 19 အကျပ်အတည်းကြောင့် အိမ်ပြန်လာကြသော အမျိုးသားရွှေ့ပြောင်းအလုပ်သမားများသည် ၎င်းတို့နှင့် သက်ဆိုင်သမျှ ဆုံးဖြတ်ချက်ချစွမ်းအားနှင့် အတူ ထုံးတမ်းအတိုင်း အိမ်ထောင်ဦးစီးနေရာကို ပြန်လည်ရယူလိမ့်မည်။ ဆန့်ကျင်ဘက်အနေဖြင့်

¹² <https://www.irrawaddy.com/news/burma/myanmar-reopen-schools-july-COVID-19-challenges.html>

¹³ Myanmar Ministry of Education, 2020. *Myanmar COVID-19 National Response and Recovery Plan for the Education Sector. May 2020-October 2021*. Nay Pyi Taw: Ministry of Education.

¹⁴ Ministry of Health and Sports. 2017. *Myanmar Demographic and Health Survey 2015-16*. Nay Pyi Taw: Ministry of Health and Sports.

¹⁵ Shwe, W.W., Jampaklay, A., Chamrathirong, A. and S. Thaweesit. 2019. Husband's international migration. Decision-making autonomy among left-behind wives in rural area of central Myanmar. *Journal of Health Research* 34(1): 56-67.

ပြန်လာသည့် အမျိုးသမီးများသည် အိမ်ထောင်စုကို ငွေကြေးထောက်ပံ့မှုမပေးနိုင်ပါက ၎င်းတို့၏ ဆုံးဖြတ်ချက်ချနိုင်စွမ်းကို သိသိသာသာလျော့ကျသည်ကို တွေ့ရပါလိမ့်မည်။

မိခင်နှင့် ကလေး ငွေသား ထောက်ပံ့မှု အစီအစဉ် (MCCT)သည် အမျိုးသမီးများအား ငွေလွှဲပြောင်းခြင်းသည် အမျိုးသမီးများ၏ ထိန်းချုပ်မှုအောက်ရှိ အိမ်ထောင်စု၏ ဝင်ငွေထွက်ငွေ ဝေစု တိုးမြှင့်ရေး အတွက် အောင်မြင်သော ချဉ်းကပ်နည်းဖြစ်ကြောင်းပြသခဲ့သည်။¹⁶ MCCT ၏အတွေ့အကြုံသည် CERP ရည်မှန်းချက်ပန်းတိုင် ၄.၁.၂ ကို အောင်မြင်စွာ ရရှိနိုင်ရန် အဖိုးမဖြတ်နိုင်ပါ။ ထို့ကြောင့် အိမ်ထောင်စုတစ်ခုသို့ ငွေသားလွှဲပြောင်းထောက်ပံ့မှု အကျိုးခံစားခွင့်အတွက် အမျိုးသမီးများကို လက်ခံသူအဖြစ်သတ်မှတ်ရန် အကြံပြုသည်။ သို့သော်ငှားလည်း အတွေ့အကြုံများ အရ ပြဌာန်းထားသော သို့မဟုတ် လုပ်ငန်းပိုင်းဆိုင်ရာ စိန်ခေါ်မှုများကြောင့် ယင်းလုပ်ဆောင်ချက်သည် ပြဿနာများရှိသည်ဟု ပြသခဲ့သည်။ ယင်းစံနှုန်းများကိုစိန်ခေါ်ရန် သို့မဟုတ် ငွေပေးချေခြင်းဆောင်ရွက်ရာတွင် အလွန်အမင်းကြန့်ကြာခြင်းများကြားတွင် စတင်ရန်အတွက် အချိန်ကောင်း မဟုတ်ပါ။ သို့သော် ထိုကိစ္စများတွင် သတ်မှတ်ထားသောလက်ခံသူ (များ) အတွက် ပိုမိုပြောင်းလွယ်ပြင်လွယ် သော အစီအစဉ်များကို ထည့်သွင်းရန်အကြံပြုသည်။ ဖော်ပြပါမှာကြားချက်များသည် အကျိုးခံစားခွင့်များကို အိမ်ထောင်စုရှိအမျိုးသမီးကို ရည်ညွှန်းသော်လည်း အိမ်ထောင်စုတစ်ခုလုံး၏ ပံ့ပိုးမှုအတွက်ရည်ရွယ်ပြီး၊ ပူးတွဲဆုံးဖြတ်ချက်များနှင့်အတူ အသုံးပြုရန် အလေးထားသင့်သည်။¹⁷

အမျိုးသမီးများနှင့်ကလေးငယ်များအပေါ်အကြမ်းဖက်မှု

ကမ္ဘာတဝှမ်းရှိ အမျိုးသမီးများနှင့် ကလေးသူငယ်များအပေါ် အကြမ်းဖက်မှုအပေါ် COVID - 19၏ သက်ရောက်မှုကို အကဲဖြတ်လေ့လာခြင်းတစ်ခုက သူတို့၏ ရေတိုနှင့်ရေရှည် ကောင်းကျိုးအတွက် ဆိုးဝါးသောပုံရိပ်ကို ဖော်ထုတ်တွေ့ရှိခဲ့သည်။¹⁸ COVID - 19နှင့် ဆက်စပ်၍ စီးပွားရေးကျဆင်းမှုကြောင့် ဖြစ်ရသည့် ဆင်းရဲဒုက္ခ၊ အသွားအလာ တင်းကျပ်ထားမှု၊ ခွဲခြားစောင့်ကြည့်မှု(Quarantine) မှုနှင့်အတူ စားနပ်ရိက္ခာမလုံလောက်မှု များနှင့် ဝင်ငွေလျော့ကျခြင်းစသည်တို့ကြောင့် နေအိမ်အတွင်း စိတ်ပင်ပန်းမှုများကို တိုးပွားစေသည်။ COVID-19 မတိုင်မီကပင် မြန်မာနိုင်ငံသည် အိမ်တွင်းအကြမ်းဖက်မှုနှုန်းမြင့်မားခဲ့သည့်နိုင်ငံဖြစ်သည်။ ၂၀၁၅ / ၁၆ မြန်မာ့ လူဦးရေ နှင့် ကျန်းမာရေးစစ်တမ်းအရ ၁၅ နှစ်မှ ၄၉ နှစ်ကြားအမျိုးသမီးများ၏ ၉ရာခိုင်နှုန်းသည် လွန်ခဲ့သည့်၁၂လအတွင်း ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အကြမ်းဖက်မှုကို ခံစားခဲ့ရသည်။ ဇနီးမယားအားအကြမ်းဖက်မှု အတွေ့အကြုံသည် လင်ယောက်ျားများအရက်အလွန်အကျွံသောက်သည့် အိမ်ထောင်စုများ၌ အဖြစ်ပိုများသည်ကို တွေ့ရသော်လည်း ခင်ပွန်းသည်များအရက်မသောက်သည့် အိမ်ထောင်စုများ၌လည်း အိမ်တွင်းအကြမ်းဖက်မှုဖြစ်ပွားလေ့ရှိသည် တွေ့ရှိရသည် ။ COVID - 19 အကျပ်အတည်း စကတည်းက အိမ်တွင်းအကြမ်းဖက်မှုများ တိုးပွားလာကြောင်းကို မြန်မာနိုင်ငံရှိ အရေးပေါ်ဖုန်းလိုင်းများ (hotlines) မှ သိရှိရပြီး ဖြစ်သည်။¹⁹

¹⁶ Maffioli, E.M., Field, E., Zaw, T.N., Esu, F. and A. Fertig. 2019. *LEGACY Program Randomized Controlled Trial Endline Report*. Innovations for Poverty Action and Save the Children.

¹⁷ On gender-sensitive social protection, see Hidrobo, M., N. Kumar, T. Palermo, A. Peterman, and S. Roy. 2020. *Gender-sensitive social protection. A critical component of the COVID 19 response in low- and middle-income countries*. IFPRI Issue Brief. Washington, DC: International Food Policy Research Institute. <https://doi.org/10.2499/9780896293793>

¹⁸ Peterman, A., Potts, A., O'Donnell, M., Thompson, K., Shah, N., Oertelt-Prigione, S., and N. van Gelder (2020). *Pandemics and Violence Against Women and Children*. CDG Working Paper 528. Washington, DC: Center for Global Development.

¹⁹ Myanmar Times (April 1) 'Domestic violence rises in Myanmar during community lockdown'
<https://www.mmtimes.com/news/domestic-violence-rises-myanmar-during-community-lockdown.html>; and

ဤသိသာသည့် ကိစ္စသည် အိမ်ထောင်စုများအပေါ် ကပ်ရောဂါ၏သက်ရောက်မှုလျော့ကျစေရန် ရှာဖွေကြိုးပမ်းခြင်း (ပန်းတိုင် ၄) သို့မဟုတ် ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုစနစ်များ အားကောင်းခိုင်မာလာစေရန် ဆောင်ရွက်ခြင်း (ပန်းတိုင် ၆) တို့နှင့် ကိုက်ညီမှု ရှိသော်လည်း သက်သာရေး စီမံချက် (CREP) တွင် ပါဝင်ခြင်းမရှိပါ။ နိုင်ငံတကာ အဖွဲ့အစည်းများ၏ ထောက်ပံ့ကူညီမှုများနှင့်အတူ လူမှုဝန်ထမ်းဦးစီးဌာနရှိ လုပ်သားများအား COVID-19၏ ကျားမရေးရာ ရှုထောင့်များနှင့် လူမှုရေးရာစိတ်ပညာအကြံပေးခြင်းများကိုလဲ သင်ကြားထားပြီး²⁰ ကယ်ဆယ်ရေး အေဂျင်စီများက ကူညီရေးတယ်လီဖုန်းလိုင်းများ (helplines) စီစဉ်နေကြသည်။²¹ အစိုးရအနေဖြင့် ဤအတွေ့အကြုံများမှတစ်ဆင့် သင်ခံစားယူပြီး အိမ်တွင်း နှင့် ကျား မအခြေပြုနှင့် အိမ်တွင်း အကြမ်းဖက်မှုများကို ခံစားခဲ့ရသူများအား ထောက်ပံ့ပေးနိုင်ရန် ထိရောက်သောစနစ်တစ်ခုကို တည်ထောင်ရန်အကြံပြုလိုသည်။

နိုင်ငံတစ်ဝှမ်းရှိ အမျိုးသမီးများဆီသို့ တတ်နိုင်သ၍ ထိရောက် သောအကူအညီ ရောက်နိုင်ရန်အတွက် အရေးပေါ်ဖုန်းလိုင်းများ (hotlines) များကို တိုင်းရင်းသား ဘာသာစကားအမျိုးမျိုးဖြင့် ထားရှိသင့်သည်။ လတ်တလောတွင် ထိုကဲ့သို့သော အရေးပေါ်ဖုန်းလိုင်းများ (hotlines)သည် သွားလာမှုကန့်သတ်ထားသော နေရာများတွင် ချက်ချင်းအကူအညီပေးစွမ်းနိုင်ရန် အကန့်အသတ်များရှိနိုင်သည်။ ။ မည်သို့ပင်ဆိုစေကာမူ ဤကဲ့သို့သော အထောက်အပံ့များထားရှိခြင်းသည် အကြမ်းဖက်ခံရသူ များ၏ စကားသံကိုနားထောင်ပေးရာ ရောက်သည့်အပြင် အစိုးရဆီသို့လည်း အမျိုးသမီးများနှင့်ကလေးများအပေါ် အကြမ်းဖက်ခြင်းများသည် မည်သည့်အတိုင်းအတာ ပမာဏဖြင့် ဖြစ်ပွားနေသည်ဆိုသည့် သတင်းအချက်အလက်များကိုလည်း ပေးစွမ်းရာလည်းရောက်ပေလိမ့်မည်။

ထို့အပြင် ကျား၊ မတန်းတူညီမျှမှု နှင့် ကျား ၊ မရေးရာအခြေပြု အကြမ်းဖက်မှုများကို လက်မခံနိုင်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ရပ်ရွာနှင့်လူထုအသိပညာပေးလှုပ်ရှားမှုများ ပြုလုပ်ရန်အခွင့်အခါကောင်းလည်းဖြစ်သည်။ ဇန်နဝါရီလ ၂၀၂၀ ခုနှစ်တွင် ကောက်ယူခဲ့သော မြန်မာနိုင်ငံအလယ်ပိုင်း အပူပိုင်းဇုန်ရှိ အမျိုးသမီးများစွမ်းရည်မြှင့်တင်ခြင်းဆိုင်ရာနှင့်စပ်လျဉ်းသည့်လေ့လာချက် စာရင်းအချက်အလက်များအရ ဖြေဆိုသူယောက်ျား၏ ၈၁ ရာခိုင်နှုန်းနှင့် ဖြေဆိုသူ မိန်းမ၏ ၉၂ ရာခိုင်နှုန်း တို့သည် ဇနီးသည်အား ရိုက်နှက်မှုကို အခြေအနေတော်တော်များများအောက်တွင် လက်ခံနိုင်ဖွယ်ရှိသည်ဟု ထင်ကြောင်း ဆိုခဲ့သည်။²² အိမ်တွင် သို့မဟုတ် အိမ်နီးနားတွင် ပိတ်မိနေသူများသည် မကြာခဏ တီဗီကြည့်ခြင်း၊ ရေဒီယိုနားထောင်ခြင်း သို့မဟုတ် လူမှုကွန်ယက်ပေါ်ရှိ သတင်းစကားများကို လိုက်နာဆောင်ရွက်ကြပုံပေါ်သည်။ ထို့ကြောင့် လူသိများပြီး ထင်ပေါ်သော ပုဂ္ဂိုလ်များမှပေးသော သတင်းစကားများသည် လိုအပ်သောအာရုံစိုက်မှုကို အစပျိုးပေးနိုင်ပြီး ကျားမရေးရာ ကိစ္စရပ်များ၏ အဓိကသတင်းစကားများကို ပိုမိုလက်ခံနိုင်စွမ်း ရှိလိမ့်မည်။ ဥပမာများမှာ မြန်မာ၏ ကမ္ဘာ့လက်ဝှေ့ချန်ပီယံ အောင်လအန်ဆန်း၏ ကျားမရေးရာ အကြမ်းဖက်မှုဆန့်ကျင်ရေးဗီဒီယို²³ သို့မဟုတ် လူအများအပြားကြည့်ရှုသည့် ထင်ရှားသည့် ဆရာတော်တပါးဖြစ်သည့် အရှင်ဒေါက်တာနန္ဒမာလာဘိဝံသ၏ မြန်မာ့အစဉ်အလာအရ ကျားမရေးရာ ခွဲခြားမှုများနှင့်

Action Aid News 'COVID-19 crisis: Myanmar's garment workers at greater risk of domestic violence'
<https://actionaid.org/news/2020/COVID-19-crisis-myanmars-garment-workers-greater-risk-domestic-violence>
²⁰ <https://reliefweb.int/report/myanmar/protecting-rights-and-opportunities-women-and-girls-enmy>
²¹ <https://actionaid.org/news/2020/COVID-19-crisis-myanmars-garment-workers-greater-risk-domestic-violence>
²² Ragasa, C., K. Mahrt, Z.W. Aung, and I. Lambrecht. 2020. *Gender, Crop Diversification and Nutrition in Irrigation Catchment Areas in the Central Dry Zones in Myanmar: Implications for Agricultural Development Support*. IFPRI Discussion Paper (forthcoming). Washington, DC: International Food Policy Research Institute (IFPRI).
²³ https://www.youtube.com/watch?v=n_girEljyBo

ဗုဒ္ဓ၏အဆုံးအမများ ကွဲပြားခြားနားချက်များ ဆွေးနွေးချက်များတို့ ဖြစ်ပါသည်။²⁴ အင်တာနက်အဆင်မပြေသူများနှင့် စာတတ်မြောက်မှု မရှိသူများအတွက် အသံဖြင့် သတင်းစကားတိုများ ပေးခြင်းသည်လည်း အကျိုးရှိသော နည်းလမ်းတစ်မျိုး ဖြစ်လိမ့်မည်။

နောက်ဆုံးအနေဖြင့် ရှေ့က ဆွေးနွေးခဲ့သည့် အမျိုးသမီးများကို တိုက်ရိုက်ငွေသားထောက်ပံ့ခြင်းသည် ကျားမရေးရာ အခြေပြု အကြမ်းဖက်မှုများကို ကူညီဖြေရှင်းရာတွင် အမျိုးအမျိုးသော နည်းလမ်းများကို ထောက်ပံ့ပေးနိုင်လိမ့်မည်။ ငွေသားလွှဲပြောင်းထောက်ပံ့ခြင်းများကို ကျားမရေးရာ အခြေပြု အကြမ်းဖက်မှုတုံ့ပြန်ရေးဝန်ဆောင်မှုများ သတင်းစကားများနှင့်အတူ စီစဉ်ဆောင်ရွက်နိုင်သည်။ ထောက်ပံ့ပေးသော ငွေသားသည် အကြမ်းဖက်မှုတုံ့ပြန်ရေးဝန်ဆောင်မှုစရိတ်များအတွက် မည်သို့သုံးနိုင်သည် သို့မဟုတ် အကြမ်းဖက်ခံရသည့် အခြေအနေမှ ထွက်ပြေးလာသည့် အမျိုးသမီးများအား မည်သို့ ကူညီနိုင်သည်ကို သတင်းစကားမှာကြားချက်များမှတစ်ဆင့် အမျိုးသမီးများကို သတင်းစကားပေးနိုင်သည်။²⁵

ကျန်းမာရေး

အမျိုးသမီးများသည် အမျိုးသားများနှင့် မတူသော ကျန်းမာရေးလိုအပ်ချက်များရှိသည်။ ထင်ရှားသောဥပမာများမှာ မျိုးပွားခြင်း၊ ကိုယ်ဝန်ဆောင်ခြင်း နှင့်ကလေးမွေးဖွားရန်နှင့်ဆက်စပ်သော ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုဆောင်မှုများကို လိုအပ်ကြသည်။ ယခင်က အီဘိုလာ၊ ဇီကာ (သို့မဟုတ်) SARS ကဲ့သို့သော ရောဂါဖြစ်ပွားစဉ်က အမျိုးသမီးများ၏လိုအပ်ချက်များကို ပြည့်စုံစွာ ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်ခြင်း မရှိကြောင်း တွေ့ရှိခဲ့သည်။ ထိုရောဂါများဖြစ်ပွားမှုကိုတုံ့ပြန်စဉ် ကျားမရေးရာ အလေးထားမှုများကို ပြင်းပြင်းထန်ထန် ထည့်သွင်းစဉ်းစားခဲ့ခြင်း မရှိကြချေ။ ဥပမာအနေဖြင့် ၂၀၁၄-၂၀၁၅ ကြား အနောက်အာဖရိကတွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သည့် အီဘိုလာဗိုင်းရပ်စ်ရောဂါဖြစ်စဉ်အတွင်း အရင်းအမြစ်အင်အားများကို အရေးပေါ်တုံ့ပြန်မှုများအနေဖြင့် မျိုးဆက်ပွားနှင့် လိင်ကျန်းမာရေးအတွက် အသုံးပြုခဲ့ခြင်း မရှိသည့်အတွက် (လမ်းလွှဲအသုံးပြုခြင်းကြောင့်) မိခင်သေဆုံးနှုန်းမှာ သိသိသာသာတိုးခဲ့ရသည်။²⁶ ထို့အတူ ရောဂါကြောင့် အပြင်းအထန်ထိခိုက်နစ်နာခဲ့ရသော နေရာများတွင် လက်မထပ်ဘဲကိုယ်ဝန်ခြင်းများလည်း တိုး၍ခံစားခဲ့ရသည်။²⁷

CERP ပန်းတိုင် နံပါတ် ၆ သည် COVID - 19 ကူးစက်မှုထိန်းချုပ်ရေးအတွက် စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်ရေးစာရန် အာရုံစိုက်နေစဉ် လူငွေကြေးနှင့် ပစ္စည်းအရင်းအနှီးများကို အသုံးပြုခြင်းအပြင် မိခင်နှင့် ကလေးကျန်းမာရေးကိုလဲ ထောက်ပံ့ပေးရန် အရေးကြီးပါသည်။ အမျိုးသမီးများသည် မိသားစု စီမံကိန်းများ (သားဆက်ခြားခြင်း)နှင့် မျိုးပွားမှုဆိုင်ရာ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှု ရရှိမှုအပါအဝင် အဓိကပုံမှန် မိခင်နှင့် ကလေး ကျန်းမာရေးဝန်ဆောင်မှုများကို လုံခြုံစိတ်ချရသော နည်းလမ်းဖြင့် ဆက်လက်ရရှိနေစေရပါမည်။ ထိုအဓိကကျသော ကျန်းမာရေးဝန်ဆောင်မှုများကို အမြဲထိန်းသိမ်းထားသင့်သည်။ ဤအရေးပါသောကျန်းမာရေး ဝန်ဆောင်မှုများ လူ၊ ပစ္စည်း နှင့် ဘဏ္ဍာအရင်းအမြစ်များကို ဖယ်ရှားခြင်းသည် များစွာသောအမျိုးသမီးများနှင့်ကလေးသူငယ်များ၏ ဘဝ ကိုထိခိုက်စေနိုင်သည်။ COVID - ၁၉ ဗိုင်းရပ်စ်

²⁴ <https://www.youtube.com/watch?v=BEVwAGDRJZ4>

²⁵ Women's Refugee Commission (WRC), Mercy Corps, and International Rescue Committee (IRC). 2020. Toolkit for optimizing cash-based interventions for protection from gender-based violence. Washington, DC: WRC, Mercy Corps, and IRC. <https://s33660.pcdn.co/wp-content/uploads/2020/04/Mainstreaming-GBV-CBI-Toolkit-Overview.pdf>

²⁶ Sochas, L., A.A. Channon, and S. Nam. 2017. "Counting indirect crisis-related deaths in the context of a low-resilience health system: The case of maternal and neonatal health during the Ebola epidemic in Sierra Leone." *Health Policy Planning*. 32 (suppl 3): iii32-39.

²⁷ Bandiera, O., N. Buehren, M. Goldstein, I. Rasul, and A. Smurra. 2019. *The Economic Lives of Young Women in the Time of Ebola. Lessons from an Empowerment Program*. Policy Research Working Paper 8760. Washington, DC: World Bank.

ကိုပထမဆုံးတုံ့ပြန်မှုအဖြစ် ကျန်းမာရေးဝန်ကြီးဌာနသည် ကလေးကာကွယ်ဆေးထိုးအစီအစဉ်ကို ရွှေ့ဆိုင်းထားခဲ့သည်။ ဤအစီအစဉ်ကို ဒေသတစ်ခုအတွင်း လုံခြုံဘေးကင်းရသည်ဟု ယူဆလျှင် ယူဆချင်း ပြန်လည်စတင်သင့်ပါသည်။

ခိုင်လုံသောအထောက်အထားများအရ မြန်မာနိုင်ငံရှိအမျိုးသမီးများသည် COVID - 19 အန္တရာယ်ရန်ကို လျော့ချရန် ဆေးကုသသူများနှင့်တွေ့ဆုံတိုင်ပင်ခြင်းကို ရှောင်ရှားခြင်း နှင့်မြို့ပြစင်တာများမှ ဝေးဝေးထွက်ခွာခြင်းတို့ကို ပြုလုပ်လျက်ရှိသည်ဟု သိရသည်။ ထို့အတွက်ကြောင့် သူတို့သည် လိုအပ်သောမီးဖွားမှီစောင့်ရှောက်မှုများ၊ ကလေးမွေးဖွားစဉ်အတွင်း အကူအညီများ ၊ ဒါမှမဟုတ် ကလေးမွေးဖွားပြီး စောင့်ရှောက်မှုတို့ကို မရရှိနိုင်ပဲ ရှိနေနိုင်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံသည် ကူးစက်ရောဂါဖြစ်ပွားနေစဉ်အတွင်း လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များမှတစ်ဆင့် COVID - 19 ကူးစက်မှု အန္တရာယ်ကိုလျော့ချရန် ကိုယ်ဝန်ဆောင်အမျိုးသမီးများအတွက် အလုပ်လက်မဲ့ အကျိုးခံစားခွင့်များကို တိုးမြှင့်ကြောင်း ကြေငြာ ထားပြီးဖြစ်သည် (CERPပန်းတိုင် ၃.၁.၁) ။ သို့သော် ဤအစီအစဉ်သည် တရားဝင်အလုပ် လုပ်ကိုင်နေသော အမျိုးသမီး အနည်းငယ်သာ အကျိုးဝင်သည်။

အခြားနည်းအဖြစ် ကလေးရရန်မျှော်လင့်ထားသော အမျိုးသမီးများနှင့် မိခင်လောင်းများနှင့် ချိတ်ဆက်မှုရစေရန် မိုဘိုင်းဖုန်းစနစ်များကိုလည်း တီထွင် ထားပြီးဖြစ်သည်။ သို့သော် ထိုမိုဘိုင်းဖုန်းစနစ်သည် ပိုမို ချမ်းသာကြွယ်ဝသူများနှင့် အင်တာနက်နှင့် ကောင်းကောင်း ဆက်သွယ်ထားသောသားသူများကိုသာ ရောက်ရှိနိုင်မည်ဖြစ်သည်။ ထိုသို့သော နည်းလမ်းများကို COVID - 19 နှင့်အခြားရောဂါများကို ခုခံရန်အတွက် အသုံးပြုသော်လည်း လက်တလောတွင် အလွန်ပင်အရေးကြီးလာသော သန့်ရှင်းရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ အစားအစာနှင့် အာဟာရဆိုင်ရာ ဗဟုသုတတို့ကို တိုက်တွန်းရာတွင်လည်း အသုံးပြုနိုင်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် COVID-19 အကျပ်အတည်းကို တုံ့ပြန်ရာတွင် ကျားမရေးရာ အပြုသဘောသက်ရောက်မှုများ သေချာစေရန် CERP စီမံချက်အောက်ရှိ ဆောင်ရွက်ချက်များ

နောက်ဆုံးအနေဖြင့် CERP စီမံချက်များ ဆောင်ရွက်ရာတွင် ကျားမရေးရာ သတိထားမိမှုနှင့် ကျားမရေးရာ တန်းတူညီမျှ အကျိုးခံစားခွင့်ရရှိရေးနည်းလမ်းများနှင့် ဆက်စပ်ပြီး အကြံပြုချက်များ ပေးလိုပါသည်။

ဆောင်ရွက်ချက် ၂.၁.၁ အောက်တွင် COVID 19 ၏ ပုဂ္ဂလိကလုပ်ငန်းများအပေါ်သက်ရောက်မှုကို သက်သာစေရန် အတိုးနှုန်းသက်သာသော ချေးငွေများ ထောက်ပံ့ပေးမည်။ အလားတူပင် ဆောင်ရွက်မှု ၂.၁.၇ အောက်တွင် လယ်သမားများ၊ အသေးစားစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်သူများ၊ မျိုးစေ့တောင်သူလယ်သမားများနှင့် စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းများအား ဝင်ငွေစီးဆင်းမှုကို ထိန်းသိမ်းရန်နှင့် ၂၀၂၀၏ အဓိက သီးနှံရာသီတွင် ၎င်းတို့၏သီးနှံများကိုစိုက်ပျိုးနိုင်စေရန်အတွက် နည်းလမ်းများစွာကို အသုံးပြုလိမ့်မည်။ ထိုနည်းလမ်းများတွင် ရောင်းရငွေဆုံးရှုံးသွားသော သို့မဟုတ် လွှဲပြောင်းပေးပို့ငွေ ရပ်တန့်သွားသော လုပ်ကွက်ငယ်တောင်သူများ လာမည့်မိုးရာသီစိုက်ပျိုးရန်အတွက် အချိန်မီ သွင်းအားစုများဝယ်ယူနိုင်ရန် ထောက်ပံ့ငွေ/ချေးငွေများ ထောက်ပံ့ခြင်း သို့မဟုတ် လယ်ယာကုန်ထုတ်စွမ်းအားတိုးမြှင့်စေရန် နှင့် ဈေးကွက်ချိတ်ဆက်မှုအပေါ် အကြံဉာဏ်ပေးခြင်းစသည့် ဆက်သွယ်ရေး စည်းရုံးလှုပ်ရှားမှုများ ပါဝင်သည်။

အိမ်ထောင်စုများနှင့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများကို ငွေကြေးထောက်ပံ့သည့် CERP စီမံချက်များကို ကျားမရေးရာ ရှုထောင့်မှ ကြည့်ခြင်းဖြင့် ငွေသားလွှဲပြောင်းထောက်ပံ့ခြင်း၊ ချေးငွေအစီအစဉ်များ၊ ချေးငွေအစီအစဉ်များ၊ နည်းပညာအကူအညီများနှင့် မည်သည့်သွင်းအားစုများထောက်ပံ့ခြင်းများအတွက် အမျိုးသမီး တောင်သူများနှင့် လုပ်ငန်းရှင်များအား တိတိကျကျ ပစ်မှတ်ထားရန် အစိုးရအား တိုက်တွန်းလိုပါသည်။မျိုးစေ့ပွားခြင်း၊ သွင်းအားစုထောက်ပံ့ခြင်း၊ အစားအစာထုတ်လုပ်ခြင်းနှင့် ထောက်ပံ့ပို့ဆောင်ခြင်း (logistics) များတွင် အမျိုးသမီးများနှင့် အမျိုးသားအုပ်စု နှစ်စုလုံး၏ ပါဝင်ပတ်သက်မှုကို တိုးမြှင့်ရမည်။ COVID 19 ကယ်ဆယ်ရေးအစီအမံများကြေငြာသည့် ဆက်သွယ်ရေးပညာပေးလှုပ်ရှားမှုများတွင် အမျိုးသားသရုပ်ဆောင်၊ အမျိုးသမီးသရုပ်ဆောင်နှစ်မျိုးစလုံး၏ ရပ်နှင့်အသံကို ပါဝင် ကြေငြာစေခြင်းအားဖြင့် အမျိုးသမီးများအား ထည့်သွင်းဖြေရှင်းရာရောက်မည့်အပြင် အမျိုးသမီးလုပ်ငန်းရှင်များအား ဤသက်သာရေး/ကယ်ဆယ်ရေး အစီအမံများအောက်ရှိ မည်သည့်အစီအစဉ်ကိုမဆို လျှောက်ထားရန် အားပေးရမည်ဖြစ်သည်။

CERP တွင်လည်း ဒေသခံရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများနှင့်သက်ဆိုင်သည့် လုပ်ဆောင်မှုများစွာပါရှိသည်။ ယင်းတို့တွင် ကျေးလက်ဒေသ ဝင်ငွေရရှိမည့် အလုပ်အကိုင် အစီအစဉ်များ (လုပ်ငန်းအစီအစဉ် ၂.၁.၇ (ဃ))၊ အကျိုးသက်ရောက်မှုမြင့်မားသောအများပြည်သူဆိုင်ရာ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများကို ဦး စားပေးရေးအစီအစဉ်(၂.၃.၃.၃) နှင့် အလုပ်မှထုတ်ပယ်သော သို့မဟုတ် ပြန်လာသောရွှေ့ပြောင်းအလုပ်သမားများအား လူ့လုပ်အားများများလိုသော အခြေခံအဆောက်အအုံစီမံကိန်းများတွင် နေရာပေးရေး (၃.၁.၂ ။ (က)) အစီအစဉ်များပါဝင်သည်။

အများပြည်သူဆိုင်ရာရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုအစုစုကို ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်းနှင့် လုပ်အားများများလိုအပ်သည့် အခြေခံအဆောက်အအုံ စီမံကိန်းများရေးဆွဲခြင်းတို့တွင် စီမံကိန်းဦးစားပေး နှင့် ဒီဇိုင်းအား စဉ်းစားရာ၌ လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းရှိ အမျိုးသမီးများနှင့် မိန်းကလေးများအတွက် ရေတိုနှင့်ရေရှည် အကျိုးအမြတ်ရရှိရေးသည် စီမံကိန်း သတ်မှတ်ချက်များနှင့် ပုံကြမ်းရေးဆွဲရာတွင် အဓိကသတ်မှတ်ချက်များ ဖြစ်သင့်ပါသည်။ အခြေခံအဆောက်အအုံစီမံကိန်းများ မည်သည့်နေရာ မည်သည့်စီမံကိန်းများအကောင်အထည်ဖော်မည်ကို ဆုံးဖြတ်သည့် **ကော်မတီများတွင် အမျိုးသမီးများ ပါဝင်မှုသည်** ထိုအဆောက်အအုံသည် ရေရှည်တွင် ထိုနေရပ်ရှိ အမျိုးသမီးနှင့် မိန်းကလေးများအား အကျိုးဖြစ်ထွန်းစေရန် အထောက်အကူကောင်းဖြစ်ပါလိမ့်မည်။ ပြုကောင်းပြုနိုင်သည်။ စီမံကိန်းများသည် **အမျိုးသားများနှင့် အမျိုးသမီးများအတွက်အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းများ** ဖန်တီးပေးပြီး တူညီသောအလုပ်အတွက် တူညီသောအကြေးငွေပေးသင့်သည်။ လုပ်သားများအဖြစ် အမျိုးသမီးများ ပါဝင်မှုကို အလုပ်အမျိုးအစားရွေးချယ်မှုပေးခြင်း၊ အလုပ်ချိန်နှင့်စီမံကိန်းတည်နေရာများကို အခါအားလျော်စွာ ပြောင်းနိုင်ခြင်းနှင့် နေ့ကလေးထိန်းအတွက် ရှာရန်အခွင့်အလမ်းရှိခြင်း စသည့်အချက်များကို ထားရှိပေးခြင်းဖြင့် ထောက်ပံ့အားပေးနိုင်ပါသည်။ အထူးသဖြင့် အစားအသောက်ဈေးများတွင် **ရေနှင့်မိလ္လာစနစ်များ အတွက် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံခြင်းများက** အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းကို ကာကွယ်ရန်နှင့် ရောဂါပြန့်ပွားမှုကိုထိန်းချုပ်ရန် အထောက်အကူပြုသည်။

CERP၏ အခြေအနေပေါ်မူတည်သော ငွေသားနှင့် ငွေသားမဟုတ်သော ပစ္စည်း ထောက်ပံ့လွှဲပြောင်းမှု အစီအစဉ် (လုပ်ငန်းအစီအစဉ် ၄.၁.၂) သည် အမျိုးသမီးများပါဝင်သည့် စီးပွားရေးအခန်းကဏ္ဍများကို မြှင့်တင်ခြင်းအားဖြင့် အိမ်ထောင်စုများ၏ စီးပွားရေးဒဏ်ခံနိုင်မှုကို မြှင့်တင်ရန် နည်းလမ်းများစွာပေးစွမ်းသည်။ ဖြစ်နိုင်မည်ဆိုပါက **အမျိုးသမီးများသည် အိမ်ထောင်စုများသို့ ထောက်ပံ့ပေးသည့် ငွေနှင့် ငွေမဟုတ်သော ပစ္စည်း ထောက်ပံ့မှုအကျိုးခံစားခွင့်များအတွက် အဓိက လက်ခံသူ ဖြစ်သင့်သည်။** သို့သော် ကျွန်ုပ်တို့အနေဖြင့်

ထိုကဲ့သို့သောပစ်မှတ်ထား စီမံမှုများသည် လူမှုရေးစံနှုန်းများကြောင့် ပြဿနာရှိနိုင်သည်ကို သဘောပေါက်ပါသည်။ ထို့အတူ ဤစံနှုန်းများကို စိန်ခေါ်ရန် ယခု အချိန်သည်လည်း အချိန်ကောင်းမဖြစ်နိုင်ကြောင်း ကျွန်ုပ်တို့အသိအမှတ်ပြုသတိထားမိပါသည်။ ထိုကဲ့သို့သော အခြေအနေမျိုးတွင် အမည်ပေးထားသည့် (သတ်မှတ်ထားသည့်) လက်ခံသူများအတွက် ပိုမိုအဆင်ပြေသော ပြုပြင်နိုင်သော အစီအစဉ်များကို လုပ်ဆောင်ရန် ပိုကောင်းပါလိမ့်မည်။ ပူးတွဲပါ မှာကြားချက်များ (messages) တွင်လည်း အစီအစဉ်၏အကျိုးခံစားခွင့်များသည် အိမ်ထောင်စုတစ်ခုလုံးအတွက်ဖြစ်ကြောင်းနှင့် အိမ်ထောင်စုအတွင်း ပူးတွဲ ဆုံးဖြတ်ချက်ချသည့်လုပ်ငန်းစဉ်များအတိုင်း အသုံးပြုသင့်ကြောင်း အလေးပေးဖော်ပြသင့်သည်။ ဤလူမှုရေး အထောက်အပံ့အစီအစဉ်များသည် အကျိုးခံစားခွင့်ရှိသူများအား အမျိုးသမီးများ၏ ခေါင်းဆောင်မှု၊ မိမိကိုယ်ကို လေးစားမှုနှင့် ကျန်းမာရေးနှင့်အာဟာရတိုးတက်ရေး လမ်းညွှန်ချက် စသည်တို့ဖြင့် ပတ်သက်၍ **အမှုအကျင့်ပြောင်းလဲမှုဆိုင်ရာ ဆက်သွယ်ရေး ပညာပေးလမ်းညွှန်ချက်များ** ထောက်ပံ့ရန်လည်း အခွင့်အလမ်းများပေးပါသည်။

အိမ်တွင်းအကြမ်းဖက်မှု နှင့် ကျား၊ မအခြေပြုအကြမ်းဖက်မှုများတိုးပွားလာခြင်းသည် COVID 19 အကျပ်အတည်းကာလအတွင်း အဓိကအန္တရာယ် ဖြစ်သည်။ **အမျိုးသမီးများနှင့် ကလေးသူငယ်များအပေါ် အကြမ်းဖက်မှုကို လူထုသတိထားမိရေး နှင့် ၎င်းအကြမ်းဖက်မှုများကို ရှုတ်ချသည့် ဆက်သွယ်ရေးပညာပေးလှုပ်ရှားမှုများ**ကို အစိုးရအေဂျင်စီများသည် မိတ်ဖက်များနှင့် ပူးပေါင်း၍ ကျယ်ပြန့်စွာ စီစဉ်ဆောင်ရွက်သင့်သည်။ ထိုသို့ဆောင်ရွက်ရာတွင် သူတို့သည် ငွေကြေးလွှဲပြောင်းထောက်ပံ့ခြင်း အစီအစဉ်များကဲ့သို့သော ကြားဝင်ဆောင်ရွက်မှုများကို အမျိုးသမီးများအား အကူအညီပေးရေးအစီအစဉ်များအကြောင်း သတင်းပေးခြင်း၊ အကြမ်းဖက်မှု ခံစားနေရသူများအား အရေးပေါ်ဖုန်းလိုင်းများမှ တဆင့် ကူညီခြင်းနှင့် နေရာထိုင်ခင်းမရှိသော အမျိုးသမီးများအတွက် နိုင်ငံတစ်ဝှမ်းဘေးကင်းလုံခြုံသည့် ဂေဟာများ ထားရှိခြင်းတို့ကို ပြုလုပ်နိုင်သည်။ ၎င်းကို သတင်းအချက်အလက်နှင့်ဆက်သွယ်ရေးနည်းပညာသုံး၍ ဆက်သွယ်မှု (သို့) ဖြစ်နိုင်ခြေရှိလျှင် မျက်နှာချင်းဆိုင်ဆက်သွယ်မှုများမှ တဆင့် ပြုလုပ်နိုင်သည်။

မိန်းကလေးများနှင့်အမျိုးသမီးများ၏ ကျန်းမာရေးလိုအပ်ချက်များအရ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုစနစ် အားကောင်းလာစေခြင်း (CERP ပန်းတိုင် ၆) ကြိုးပမ်းမှုအစီအစဉ်သည် မြန်မာနိုင်ငံအနှံ့အပြားရှိလူမှုအသိုင်းအဝိုင်းများအတွင်း ကျား၊မရေးရာ ကွာဟမှုကို လျှော့ချပေးနိုင်မည့် အလားအလာရှိသည်။ အမျိုးသမီးများနှင့် မိန်းကလေးငယ်များအတွက် အကျိုးရှိမည့် တိကျသောကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှုစနစ်များ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်ရှိသော်လည်း အရေးကြီးဆုံးအချက်မှာ မိခင်နှင့်ကလေး ကျန်းမာရေးအတွက် မိသားစုစီမံကိန်းနှင့် မျိုးဆက်ပွားခြင်းဝန်ဆောင်မှုများအပါအဝင် **အရေးပေါ်နှင့်ပုံမှန် မိခင်နှင့် ကလေးကျန်းမာရေး ဝန်ဆောင်မှုများ လုံခြုံစွာ ဆက်လက်ရရှိစေရန်** ဖြစ်ပါသည်။

COVID-19 အကျပ်အတည်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော စီးပွားရေးစိန်ခေါ်မှုများကို ဖြေရှင်းရန်ကျား၊ မရေးရာ သတိထားမိမှုအတွက် ကြိုးစားအားထုတ်မှုများကို အခြေခံခြင်းကို ဆက်လက်လုပ်ဆောင်သွားပြီး လက်ရှိနှင့်အချိန်နှင့်အမျှ **ကျား၊မ ခွဲခြားပြီး ကောက်ယူထားသော ဒေတာအချက်အလက်များနှင့် စာရင်းအင်းများ**ကို စုဆောင်းခြင်း တွက်ချက်ခြင်းအားဖြင့် အကျပ်အတည်း၏သက်ရောက်မှုကို ခန့်မှန်းရန်ကြိုးစားအားထုတ်ခြင်းများကို တိုးမြှင့်သွားလိမ့်မည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ လူဦးရေကို ကိုယ်စားပြုနိုင်သော အချက်အလက်များသည် ရှားပါလျက်ရှိသည်။ ထို့အပြင် ဤအချက်အလက်များကို ဖြန့်ဝေခြင်းနှင့် အသုံးပြုမှုကိုလည်း အလွန်ပင် ကန့်သတ်ထားပါသည်။ အစိုးရဌာနများသည် ၎င်းတို့၏ အချက်အလက်ဒေတာများကို သုတေသီများ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ရရှိစေရန်လုပ်ဆောင်ခြင်းအားဖြင့် သုတေသနများကို

တင်းတင်းကျပ်ကျပ် လှုံ့ဆောင်နိုင်သည်။ ထိုသို့အားဖြင့် ဌာနများအနေဖြင့် ပိုမိုတိကျ သင့်လျော်သော အချိန်မီ မူဝါဒပိုင်းဆိုင်ရာ အကြံပြုချက်များမှ အကျိုးကျေးဇူး ရရှိပါလိမ့်မည်။

ပိုမိုကျယ်ပြန့်စွာ ပြောရလျှင် မြန်မာနိုင်ငံရှိ COVID ၁၉ အကျပ်အတည်းကို တုံ့ပြန်ရာတွင် ခေါင်းဆောင်များအနေဖြင့် အမျိုးသမီးများနှင့် ကလေးများအတွက် ကျန်းမာရေးတိုးတက်ကောင်းမွန်စေရေး၊ အမျိုးသမီးများ၏ စီးပွားရေးစွမ်းဆောင်ရည်နှင့် ကျားမရေးရာတန်းတူညီမျှမှုပိုမိုရရှိစေရေးတို့နှင့် ဆက်စပ်သည့် **ရေရှည် အကျိုးကျေးဇူးများကို ထိခိုက်စေမည့် လက်ငင်း ပန်းတိုင်များရောက်ရှိရန် အလောတကြီးဆောင်ရွက်ခြင်းကို** ထိန်းချုပ်ထားသင့်သည်။

ရေးသားသူများ

Isabel Lambrecht သည် နိုင်ငံတကာ စားနပ်ရိက္ခာမူဝါဒဆိုင်ရာ သုတေသနအဖွဲ့အစည်း (IFPRI)၏ ဖွံ့ဖြိုးရေးမဟာဗျူဟာနှင့် အုပ်ချုပ်မှုဌာန(DSGD)တွင် သုတေသနအဖွဲ့ဝင်တစ်ဦးဖြစ်သည့်အပြင် မြန်မာနိုင်ငံ၊ ရန်ကုန်မြို့တွင် ရုံးထိုင်သော IFPRI ၏ မဟာဗျူဟာထောက်ပံ့ရေးအစီအစဉ်၏ အဖွဲ့ခေါင်းဆောင်တစ်ဦး ဖြစ်သည်။ **Kristi Mahrt** သည် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု၊ ကော်လိုရာဒိုတွင် ရုံးထိုင်သည့် နိုင်ငံတကာ စားနပ်ရိက္ခာမူဝါဒ သုတေသနအဖွဲ့အစည်း (IFPRI)၏ ဖွံ့ဖြိုးရေးမဟာဗျူဟာနှင့် အုပ်ချုပ်မှုဌာန(DSGD) တွင် အကြီးတန်း သုတေသီ ဖြစ်ပါသည်။ **Catherine Ragasa** အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု၊ ဝါရှင်တန်ဒီစီတွင် ရုံးထိုင်သည့် နိုင်ငံတကာ စားနပ်ရိက္ခာမူဝါဒ သုတေသနအဖွဲ့အစည်း (IFPRI) ၏ ဖွံ့ဖြိုးရေးမဟာဗျူဟာနှင့် အုပ်ချုပ်မှုဌာန(DSGD) တွင် အကြီးတန်း သုတေသန အဖွဲ့ဝင်ဖြစ်ပါသည်။ **Michael Wang** သည် ရန်ကုန်တွင် ရုံးထိုင်သည့် နိုင်ငံတကာ စားနပ်ရိက္ခာမူဝါဒ သုတေသနအဖွဲ့အစည်း (IFPRI)၏ ဖွံ့ဖြိုးရေးမဟာဗျူဟာနှင့် အုပ်ချုပ်မှုဌာန(DSGD)တွင် Leland International Hunger အဖွဲ့ဝင် ဖြစ်ပါသည်။ **နှင်းအိဝင်း** နှင့် **ခင်ဇင်ဝင်း** တို့သည် ရန်ကုန်တွင် ရုံးထိုင်သော နိုင်ငံတကာ စားနပ်ရိက္ခာမူဝါဒ သုတေသနအဖွဲ့အစည်း (IFPRI)၏ ဖွံ့ဖြိုးရေးမဟာဗျူဟာနှင့် အုပ်ချုပ်မှုဌာန(DSGD) တွင် သုတေသီများ ဖြစ်ပါသည်။

ကျေးဇူးတင်လွှာ

ယခု မူဝါဒဆိုင်ရာ မှတ်စုသည် မြန်မာ့စိုက်ပျိုးရေးမူဝါဒဆိုင်ရာ အထောက်အကူပြုအစီအစဉ် (MAPSA) နှင့် အမေရိကန် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဖွံ့ဖြိုးရေး အေဂျင်စီ (USAID) ၏ တောင်းဆိုချက်အရ ပြင်ဆင်ထုတ်လုပ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ မှတ်ချက်များကို MAPSA အဖွဲ့ဝင်များ၊ USAID နှင့် ပြည်တွင်းနှင့် နိုင်ငံတကာ ကျွမ်းကျင်သူများထံမှ ရရှိခဲ့ပါသည်။ MAPSA အဖွဲ့ ဝင်များ၊ USAID နှင့် ပြည်တွင်း ပြည်ပ ကျွမ်းကျင်သူများမှ မှတ်ချက်များ ပေးခဲ့ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံရှိ လုပ်ငန်း ခေါင်းဆောင်များ ကို သူတို့၏အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ နှင့် ဖောက်သည်များ လက်ရှိကြုံတွေ့နေရသော အခက်အခဲများနှင့်ပတ်သက်ပြီး သူတို့၏ အမြင်များနှင့် မှတ်ချက်များကို ရရှိရန် အဝေးမှ အင်တာဗျူး ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။ စာရေးသူများ အနေဖြင့် နောက်ဆုံးထွက်ရှိလာသော အကြောင်းအရာများအတွက် တာဝန်ယူရင်း၊ ပါဝင်ပံ့ပိုးသူတို့၏ အချိန်နှင့် အဖိုးတန်မှတ်ချက်များ အတွက် ကျေးဇူးအထူးတင်ရှိပါသည်။

INTERNATIONAL FOOD POLICY RESEARCH
INSTITUTE
1201 Eye St, NW | Washington, DC 20005 USA
T. +1-202-862-5600 | F. +1-202-862-5606
ifpri@cgiar.org
www.ifpri.org | www.ifpri.info

IFPRI-MYANMAR
No. 99-E6 U Aung Kein Lane
Than Lwin Road, Bahan Township
Yangon, Myanmar
IFPRI-Myanmar@cgiar.org
www.myanmar.ifpri.info

The Myanmar Strategy Support Program (Myanmar SSP) is led by the International Food Policy Research Institute (IFPRI) in partnership with Michigan State University (MSU). Funding support for Myanmar SSP is provided by the CGIAR Research Program on Policies, Institutions, and Markets; the Livelihoods and Food Security Fund (LIFT); and the United States Agency for International Development (USAID). This publication has been prepared as an output of Myanmar SSP. It has not been independently peer reviewed. Any opinions expressed here belong to the author(s) and do not necessarily reflect those of IFPRI, MSU, LIFT, USAID, or CGIAR.

© 2020, Copyright remains with the author(s). This publication is licensed for use under a Creative Commons Attribution 4.0 International License (CC BY 4.0). To view this license, visit <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0>.

IFPRI is a CGIAR Research Center | A world free of hunger and malnutrition